

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGWiŻŚ-8.054.7.2024
Warszawa, 16 września 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 3802 z dnia 11 lipca br. Poseł na Sejm RP, Pani Katarzyny Osos w sprawie renaturyzacji jeziora Rudno (Orchowe) w ramach Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych, poniżej przekazuję stosowne informacje w zakresie właściwości Ministerstwa Infrastruktury.

- 1. Czy Ministerstwo zamierza kontynuować realizację Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych? Jeśli tak, to czy jego założenia pozostaną niezmienione, czy też zostaną poddane modyfikacjom? Jeśli zaś nie, jaka jest przyczyna braku kontynuacji?*

Podstawowymi dokumentami planistycznymi wskazującymi działania służące poprawie stanu, w tym także stanu ekologicznego, wód są plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW). Jednym z zadań wskazanych w aktualizacji PGW z 2016 r. do realizacji przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie było opracowanie Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych (KPRWP). Dokument ten powstał na zlecenie Wód Polskich w 2020 r. KPRWP jako własny dokument programowy Wód Polskich został wykorzystany podczas przygotowania drugiej aktualizacji PGW do zaproponowania działań z zakresu poprawy stanu hydromorfologicznego i biologicznego wód powierzchniowych, z uwzględnieniem celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Zaproponowane w KPRWP w skali całego kraju potencjalne rozwiązania, w oparciu o opracowany dla każdego typu wód katalogu działań renaturyzacyjnych, wymagają doprecyzowania i dalszych szczegółowych analiz w skali lokalnej, biorąc pod uwagę aktualne uwarunkowania, stopień przekształcenia oraz zdolności ekosystemów wodnych do samoistnej regeneracji.

W ramach prac nad IIaPGW szczegółowo zweryfikowano propozycje przedstawione w KPRWP w zakresie możliwości ich wdrożenia w danej JCWP, w szczególności w kontekście zdiagnozowania przyczyn złego stanu wód. Nie zawsze o złym stanie decydowały presje hydromorfologiczne, ale również wskaźniki fizykochemiczne lub chemiczne.

W zakresie renaturyzacji do zestawów działań IIaPGW włączono te działania, które posłużą poprawie stanu hydromorfologicznego – dla tych JCWP, dla których presje hydromorfologiczne są presją znaczącą, czyli spowodują ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWP lub obszarów chronionych. W tym celu dokonano szczegółowej weryfikacji najnowszych danych dotyczących presji hydromorfologicznych. Zawarte w KPRWP propozycje rozwiązań były odpowiedzią na zidentyfikowane presje hydromorfologiczne, zgodnie ze stanem na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z 2017-2018 r. Na potrzeby IIaPGW analizy w zakresie wpływu presji hydromorfologicznych na stan wód zaktualizowano o dane monitoringu GIOŚ z lat 2019-2020, a także projekty opracowane w 2020 r., w tym „Analizy znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan JCWP”, wskazując źródła presji znaczących powodujących ryzyko dla celów środowiskowych. Ponadto wykonano aktualizację bazy danych „HYMO” zawierającej dane o presjach hydromorfologicznych, w tym budowli piętrzących, na podstawie, której tworzone KPRWP.

W odniesieniu do jezior uszczegółowiono zestawy działań uwzględniając czynniki dodatkowe takie jak: zagrożenie suszą, brak przepływu w ciekach zasilających, presje na wody podziemne, a także stan jakościowy.

Ostatecznie w ramach IIaPGW zaplanowano ponad 2 tys. działań mających na celu poprawę stanu elementów hydromorfologicznych w zakresie spełnienia celów środowiskowych, w tym ponad 500 działań o charakterze renaturyzacyjnym, realizowanych przez jednostki PGW Wody Polskie oraz 1,5 tys. działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta (za ich wdrożenie odpowiadają jednostki sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi).

Jednocześnie w skali kraju, w katalogu działań krajowych, uwzględniono także działania mogące w istotny sposób przyczynić się do poprawy stanu elementów biologicznych i hydromorfologicznych cieków. Dla kategorii „Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona ekosystemów od wód zależnych, w tym morfologia i zachowanie ciągłości biologicznej cieków” zaplanowano w szczególności działanie pn. „Prowadzenie prac utrzymaniowych zgodnie z Katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych i robót hydrotechnicznych”, katalog stanowi źródło wiedzy i jednocześnie narzędzie do promowania dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego oraz oszczędnego gospodarowania zasobami wodnymi. Tym samym opracowywane obecnie, na zlecenie PGW Wody Polskie, nowe Plany utrzymania wód będą zawierać pakiet niezbędnych prac utrzymaniowych o jak najmniejszej ingerencji w środowisko z uwzględnieniem nie tylko obowiązujących przepisów prawa, ale także rozwiązań i zaleceń określonych m.in. w „Katalogu dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania” oraz „Podręczniku dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych”, stanowiącym dokument wspomagający wdrażanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych oraz kompendium wiedzy na temat renaturyzacji rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych w Polsce.

2. *Czy została już opracowana wspomniana wyżej druga aktualizacja planów gospodarowania wodami? Jeśli tak, jakie są w niej uwzględnione działania dla jeziora Rudno (Orchowe)?*

Druga aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (IIaPGW) została przyjęta w 2023 r. w drodze rozporządzeń Ministra Infrastruktury. Zgodnie z metodyką zestawu działań IIaPGW, zaplanowane do wdrożenia w cyklu planistycznym 2022-2027 działania zweryfikowano w zakresie ich wpływu na możliwość likwidacji/redukcji presji znaczących zidentyfikowanych w danej JCWP.

W przypadku jeziora Orchowe (kod JCWP: LW10015) presją determinującą stan wód jest presja na elementy chemiczne. Z uwagi na powyższe, dla tej JCWP zaplanowano działania pn.:

- „Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin” (kod działania IIaPGW: LWP_02.01) – działania kontrolne Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Jednostki odpowiedzialne za realizację: WIORiN Wojewódzka Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) Poznań, WIORiN Gorzów Wielkopolski;
- „Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp” (kod działania IIaPGW: LWP_08.01) – działania własne JST. Jednostki odpowiedzialne za realizację: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego; powiat nowosolski, powiat zielonogórski, powiat wolsztyński; gmina Kargowa, gmina Wolsztyn, gmina Kolsko;
- „Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych” (kod działania IIaPGW: LWP_09.01) – działania kontrolne GIOŚ / PGW Wody Polskie. Jednostki odpowiedzialne za realizację: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Zarząd Zlewni w Zielonej Górze, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

3. *Na jakim etapie jest obecnie realizacja w/w Programu dla jeziora Rudno (Orchowe)?*

4. *Jakie działania podjął już w tej kwestii RZGW we Wrocławiu?*

Działania zaplanowane dla jeziora Rudno w ramach II aPGW, wskazane w punkcie 2. to działania ciągłe, realizowane w trakcie trwania danego sześcioletniego cyklu planistycznego. Więcej informacji na temat ww. działań znajduje się w kartach charakterystyk opracowanych w ramach IIaPGW. Karty te są dostępne publicznie na stronie administrowanej przez Wody Polskie: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>.

5. *Jakie kolejne działania dla jeziora Rudno (Orchowe) zostaną podjęte i jak będzie wyglądać harmonogram ich wdrażania?*

Zgodnie z harmonogramem wdrażania działań zaplanowanych w ramach IIaPGW, działania dla jeziora Orchowe, mające na celu prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin dla zapewnienia ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz kontrolę przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach i korzystania z wód stanowią działanie ciągłe, tj. są kontynuowane również po zakończeniu danego cyklu planistycznego. Natomiast jako termin zakończenia realizacji działania ukierunkowanego na poprawę efektywności dotyczącego ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP wskazano 2027 r.

Łączę wyrazy szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Piotr Malepszak

Podsekretarz Stanu